

Uw brief van	Uw kenmerk	Afdeling/Ambtenaar SO/ N. v Lieshout
Onderwerp Monitor Sociaal Domein Q1 en Q2 2025	Ons kenmerk 1062919	Datum VERZONDEN 11 NOV. 2025

Geachte raad,

Met deze raadinformatiebrief informeren wij u over de monitor sociaal domein van het eerste en tweede kwartaal 2025.

Werk & Inkomen

Het aantal uitkeringsdossiers is op peildatum 30 juni 2025 in totaal 182. Dat is een lichte stijging ten opzichte van een jaar eerder, toen het totaal aantal uitkeringen 179 was. Het aantal Participatiewet (PW) uitkeringen is gestegen van 166 naar 171. Deze toename valt binnen de normale marges. De lichte stijging past binnen een landelijke trend. We werken met een dynamisch cliëntenbestand, waarbij fluctuaties in instroom en uitstroom van uitkeringsgerechtigden een normaal onderdeel zijn van de uitvoering van de Participatiewet.

Landelijk is sprake van een lichte stijging in het aantal bijstandsuitkeringen. Volgens het CBS en CPB bedraagt de toename in 2025 circa 1,3%, mede door afkoeling van de arbeidsmarkt en instroom vanuit de Werkloosheidswet (WW) en Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA). Inwoners die na het aflopen van hun WW-uitkering geen werk vinden, kunnen een beroep doen op de bijstand. Door achterstanden in sociaal-medische beoordelingen bij het UWV krijgen meer mensen een voorschot op hun WIA-aanvraag. Als die aanvraag later wordt afgewezen, kunnen zij alsnog in aanmerking komen voor een bijstandsuitkering.

Door de afkoeling van de arbeidsmarkt doen vooral jongeren en mensen met tijdelijke contracten vaker een beroep op de bijstand. De jongeren die zich melden hebben vaak een arbeidsbeperking, zijn statushouder of kampen met psychische of fysieke problematiek. Wanneer zij nog geen startkwalificatie hebben, wordt bekeken of terugkeer naar school mogelijk is. Scholing gericht op werk wordt waar nodig ingezet. In samenwerking met Ergon en het bedrijfsleven richten we ons primair op

die we genomen hebben om de wachttijden terug te dringen; door meer medewerkers bij CMD Jeugd zijn er meer mensen geholpen die eerst op de wachtlijst stonden.

Uitgaven individuele voorzieningen jeugdhulp

Kijken we naar de uitgaven voor jeugdhulp in de eerste helft van 2025, dan zien we fors lagere uitgaven in 2025 ten opzichte van dezelfde periode in zowel 2024 als 2023. Dit wordt met name veroorzaakt door een flinke afname in kosten van maatwerkcontracten. Maatwerkcontracten betreft inzet van jeugdhulp buiten ons gecontracteerde aanbod dat we inkopen via Een 10 voor de Jeugd. Hier is sprake van één client die geen maatwerkcontract meer heeft, wat duidelijk laat zien welke kosten met deze trajecten gemoeid zijn; één client kan voor een forse afname in kosten zorgen.

Naast de maatwerkcontracten zien we, hoewel in mindere mate, lagere uitgaven voor Landelijk ingekochte zorg. Hieronder valt zorg die regionaal niet ingekocht wordt vanwege het hoog specialistische karakter. Het gaat dan om landelijke inkoop van zeer specialistische en hoog complexe jeugdhulp, zoals behandelcentra voor eetproblematiek en opvang en behandeling voor eerdergerelateerd geweld. Dit zijn vormen van zorg die over het algemeen niet via het CMD, maar via de huis- of kinderarts wordt ingezet. Dat maakt dat we geringe invloed hebben op de instroom in deze vorm van jeugdhulp.

Ook de kosten voor Jeugd-GGZ laten een flinke daling zien ten opzichte van 2024 en 2023, dit hangt samen met de afname van het aantal cliënten in deze vorm van jeugdhulp en waarschijnlijk met de oplopende wachttijden bij CMD Jeugd waar we mee te maken hebben gehad.

Op basis van de uitgaven die we in Q1 en Q2 zien, verwachten we over heel 2025 op een onderschrijding aan jeugdhulp uit te komen. Hiervoor zal in de tweede Turap afgeraamd worden op het jeugdhulpbudget, om in lijn te blijven met de begroting. Het gaat hierbij om een eenmalige aframing, omdat de begroting voor 2026 als structureel lager is vanwege de Hervormingsagenda, de Taskforce Sociaal Domein en het overhevelen van € 75.000 van het jeugdhulpbudget naar preventie.

We kiezen ervoor om nu niet maximaal af te ramen, maar rekening te houden met een buffer. Dit doen we omdat we verwachten dat de uitgaven voor jeugdhulp in het laatste kwartaal van 2025 nog zullen stijgen vanwege het inlopen van de wachttijden. Daarnaast is de Jeugdwet een open einde regeling, wat betekent dat er altijd een bepaalde mate van onzekerheid in de kosten zit en dit fluctuaties kan veroorzaken. Ook als we rekening houden met de kosten die we nog verwachten vanwege het inlopen van de wachttijden en het feit dat de Jeugdwet een open einde regeling is, blijven we een behoorlijke onderschrijding zien binnen de jeugdhulpkosten. Dit is een beeld dat in de regio niet herkenbaar is; gemeenten binnen Een 10 voor de Jeugd geven aan juist een overschrijding van de jeugdhulpkosten te verwachten voor 2025. Bij de tweede Turap zullen we u over de aframing op de jeugdhulpkosten nader informeren.

Jeugdbescherming, Jeugdreclassering en Gesloten plaatsing

Jeugdbescherming, Jeugdreclassering en Gesloten Plaatsing (Jeugdzorg+) zijn in de begroting apart opgenomen posten voor jeugdhulp, omdat hier een andere

het werkfit maken van deze jongeren, omdat zij doorgaans nog ver van de arbeidsmarkt af staan.

Monitor Sociaal Domein

Bij deze raadsinformatiebrief ontvangt u een actueel overzicht vanuit de 'monitor sociaal domein' (bijlage 2), die via de applicatie PowerBI doorlopend actueel inzicht geeft in de data binnen het sociaal domein, zoals aantallen cliënten en uitgaven.

Tijdens de raadsinformatieavond van 3 juni 2025 heeft u aangegeven dat enkele grafieken niet goed leesbaar waren. Naar aanleiding van deze feedback zijn de grafieken aangepast.

De informatie die zichtbaar is in de monitor sociaal domein kent een vaste opbouw; eerst worden er tabellen en grafieken getoond van het aantal cliënten over 2023, 2024 en 2025. Vervolgens volgt een overzicht van het aantal indicaties voor dezelfde jaren. Hierbij is het goed om te weten dat één client meerdere indicaties kan hebben. Ten slotte wordt een overzicht getoond van de uitgaven over 2023, 2024 en 2025. Er worden in de tabellen twee waardes genoemd: 'Aantal cliënten' en 'Aantal cliënten t/m maand'. De tweede kolom ('Aantal cliënten t/m maand') toont alle cliënten die tot en met juni van het jaar 2025 op enig moment een indicatie hebben gehad voor Wmo of Jeugd. In deze informatiebrief wordt steeds uitgegaan van de eerste kolom 'Aantal cliënten' die u ook terugziet in de grafieken.

Wmo

Uit de monitor blijkt, op peildatum 30 juni 2025, een daling in het totaal aantal cliënten van 1181 in 2024 naar 1147 in 2025, evenals een daling in het aantal indicaties van 2208 naar 2128. Dit betekent een afname van 34 cliënten en 80 indicaties ten opzichte van het voorgaande jaar, waarbij de grootste daling zichtbaar is binnen de huishoudelijke verzorging.

Deze daling in aantal cliënten en indicaties huishoudelijke verzorging is opvallend en wijkt af van de prognose zoals gepresenteerd op de raadsinformatieavond van 3 juni. Waarin op basis van de cijfers van [waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl) vanaf 2023 jaarlijks een stijging van 4% werd verwacht. Deze prognose is ook meegenomen in de begroting voor 2026. De verwachte verdere stijging is mogelijk uitgebleven door de verstevigde toegang van het CMD waarbij aandacht is voor voorliggende voorzieningen en inzet van eigen netwerk. Deze ontwikkeling sluit aan bij de ingezette maatregelen vanuit de Taskforce.

Er is sinds 2024 sprake van een forse prijsstijging in het tarief voor Wmo huishoudelijke verzorging, waardoor een stijging in de kostenpost werd verwacht. Een aannemelijke verklaring voor de daling in kosten, ondanks het hogere tarief, is de lage verzilveringsgraad van 83%. Dit houdt in dat slechts 83% van de afgegeven indicaties daadwerkelijk wordt geleverd door aanbieders. De lage verzilveringsgraad is niet alleen een lokale ontwikkeling, maar speelt ook in regiogemeenten zoals Dommelvlei+. De oorzaak hiervan ligt bij lange wachtlijsten en personele tekorten bij aanbieders. Hierdoor wordt, ondanks de hogere tarieven, minder zorg geleverd, wat resulteert in lagere uitgaven dan verwacht. Wij gaan hierover met de aanbieders in gesprek en trekken daarbij samen op met andere gemeenten. Om deze reden wordt voor 2025 een onderbesteding in het budget voor huishoudelijke verzorging

verwacht, waarvoor in de tweede Turap een bedrag zal worden afgeraamd in het kader van realistisch begroten. Voor 2026 is de wachtlijstoplosser een regionaal speerpunt, waardoor wordt verwacht dat de kosten weer zullen stijgen zodra indicaties met een hoger percentage verzilverd gaan worden.

Een vergelijkbare ontwikkeling van afname in het aantal cliënten en indicaties doet zich ook voor binnen het product Begeleiding, waardoor naar verwachting sprake zal zijn van een overschrijding. Hiervoor zal eveneens een bedrag worden afgeraamd in de tweede Turap.

In het budget voor het product woonvoorziening/woningaanpassing verwachten we op basis van de Monitor en een aantal ontwikkelingen een overschrijding in het beschikbare budget voor 2025. Deze ontwikkelingen worden hieronder nader toegelicht. Het begrote budget voor woningaanpassingen in 2025 bedraagt €155.000. Op basis van de monitor met peildatum juni 2025 staan de uitgaven halverwege het jaar op €92.000. Wanneer dit wordt doorgetrokken naar het volledige kalenderjaar, komen de verwachte uitgaven uit op circa €180.000. Naast deze extrapolatie speelt een aanzienlijke kostenpost voor de herplaatsing van een woonunit. Bovendien kampt het CMD met een verwerkingsachterstand bij een leverancier van roerende woonvoorzieningen, wat naar verwachting leidt tot een aanvullende uitgave van circa €60.000. Op basis van deze ontwikkelingen verwachten we ondanks de ingezette maatregelen vanuit de Taskforce in de tweede Turap een overschrijding van het budget woonvoorziening/woningaanpassing met €100.000. Na de kosten voor herplaatsing van de woonunit en de inhaalslag als gevolg van de verwerkingsachterstand bij een leverancier van roerende woonvoorzieningen, resteert er in 2025 nog een budget van €48.000 voor woonvoorziening/woningaanpassing. Omdat de Wmo een open einde regeling betreft, blijft het onzeker welke aanvullende kosten zich in de loop van het jaar nog zullen voordoen.

Jeugdhulp

Op het gebied van jeugdhulp zien we het aantal cliënten ten opzichte van Q1 en Q2 2024 licht afnemen (12 cliënten minder), waarbij een aantal verschuivingen zichtbaar is binnen de verschillende jeugdhulpproducten. Met name het aantal jeugdigen in de Jeugd-GGZ is aanzienlijk lager dan voorgaande jaren. Daarnaast zien we een toename in het aantal jeugdigen dat gebruik maakt van een maatwerkarrangement jeugd (o.a. dagbesteding, begeleiding individueel en begeleiding groep). Dit laat zien dat er een afname is van zwaardere vormen van zorg zoals Jeugd-GGZ en dat er vaker een lichtere vorm van zorg ingezet wordt, wat aansluit bij de doelstellingen vanuit de Taskforce Sociaal Domein.

De algehele afname van het aantal cliënten in jeugdhulp wordt waarschijnlijk verklaard doordat we in de eerste helft van 2025 te maken hebben gehad met oplopende wachttijden bij CMD jeugd, waarover u in juli 2025 middels een raadsinformatiebrief bent geïnformeerd. Inmiddels zien we dat de ingezette maatregelen erin geresulteerd hebben dat de wachttijd bij CMD Jeugd nu weer binnen de wettelijke termijn van 8 weken valt. De verwachting is dan ook dat het aantal cliënten in de tweede helft van 2025 nog zal stijgen, als effect van de maatregelen

financieringssysteem onder ligt. Bij Jeugdzorg+ gaat het om een beschikbaarheidsfinanciering; ook als er geen jeugdigen uit Waalre in een gesloten setting zijn geplaatst, wordt er een voorschotbedrag betaald voor de beschikbaarheid van een plaats. In 2025 is er vooralsnog geen jeugdige uit Waalre in Jeugdzorg+ geplaatst (evenals in 2024) en betalen we nu alleen de beschikbaarheidsfinanciering. Hiermee blijven we voor nu binnen de begroting en de verwachting is ook dat dit voor de rest van 2025 het geval zal zijn, aangezien in de begroting rekening is gehouden met de plaatsing gedurende 3 maanden van een jeugdige in Jeugdzorg+.

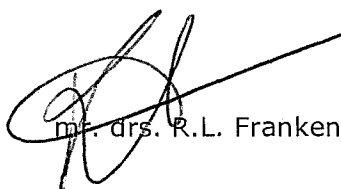
Voor zowel Jeugdreclassering zien we in Q1 en Q2 van 2025 een lichte toename van het aantal cliënten, terwijl het aantal cliënten in Jeugdbescherming daalde. Dit is in lijn met de uitgaven op deze posten; we zien hogere uitgaven voor Jeugdreclassering, terwijl de uitgaven op Jeugdbescherming ten opzicht van dezelfde periode vorig jaar zijn afgenomen.

Bijlage 1: Monitor Sociaal Domein Werk & Inkomen Q1 en Q2 2025

Bijlage 2: Monitor Sociaal Domein Wmo en Jeugd Q1 en Q2 2025

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Waalre,

Gemeentesecretaris,

mr. drs. R.L. Franken

Burgemeester,

M.F. Oosterweert